

SESSION GUIDES

Alternative Learning System- Accreditation and Equivalency (ALS-A&E)

Secondary: Communication Skills
Ang Wastong Pagsusulat Sa Mga Porma

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Save the Children®

ASCEND-Mindanao
Assistance for the Comprehensive Educational Development of Mindanao

March 2006

Jointly developed by the DepED BALS and the Save the Children Federation under the ASCEND-Mindanao, a program made possible with the generous support of the American People through the USAID.

Ang Wastong Pagsusulat sa mga Porma Session Guide Blg. 1

I. MGA LAYUNIN

1. Naipaliliwanag ang kahalagahan ng malinis, wasto at kumpletong pagsulat ng mga porma
2. Nakasusulat ng isang bio-data
3. Nasusuri ang mga mali sa pagsulat ng porma
4. Nagagamit ang kakayahang makipagtalastasan, magpasiya, maging malikhain at kasanayan sa paghahanapbuhay

II. PAKSA

- A. Aralin 1: Ang Pagsulat sa mga Porma; pahina 3-15

Pangunahing Kasanayan sa Pakikipamuhay: Kasanayang makipagtalastasan, magpasya, maging malikhain, at kasanayan sa paghahanapbuhay

- B. Kagamitan: Porma ng bio-data, istrips ng kartolina, modyul, drill board at chalk

III. PAMARAAN

A. Panimulang Gawain

1. Pagbabahaginan

- Tanungin kung sino na ang may karanasan sa pagtatrabaho. Ipalahad at hayaang magbahagi ang mga mag-aaral kung paano sila nag-aplay ng trabaho.
- Pasagutan ang Subukan Natin Ito sa pahina 3 ng modyul at ipabahagi ang kanilang karanasan sa pagsagot ng porma.
- Ipabasa ang mga pormang ginamit niya sa pag-aaplay.

2. Pagganyak

- Papikitin ang lahat at hayaang mangarap ng ilang minuto. Sabihin sa mahinahong tinig:
 - a. Ano ang pinapangarap mong trabaho sa iyong buhay?
 - b. Sino ang gusto mong alayan ng iyong pinaghirapan?

- Muling ipamulat ang mga mata.
- Ipabahagi o ipalahad ang kanilang nararamdaman habang ginagawa ito.
- Ipasulat sa istrips ng cartolina ang kanilang pangarap at ipadikit sa pisara
- Itanong:
 - Ano ang dapat nating ihanda bago makapasok sa trabaho?

B. Panlinang na Gawain

1. Paglalahad

- Bigyan ng aktwal na bio-data ang lahat o kung wala naman maaari nang ipagamit ang nasa modyul sa pahina 5.
- Itanong:
 - Ano ang porma?
 - Anu-ano ang hinihingi ng porma?
 - Mahalaga ba ito na matutunan? Bakit?
 - (Ipatabi muna ang bio-data)
- Buksan ang modyul sa pahina 7.
- Hilingin na magbigay ng obserbasyon ang mga mag-aaral sa isinulat ni Gani sa bio-data.
- Itanong:
 - Kung ikaw ang pag-aaplayan ni Gani, tatanggapin mo ba siya ?Bakit? Bakit hindi?
 - Ano ang dapat nating tandaan sa pagsulat ng bio-data? Ipasulat sa pisara.

<p>Ang bio-data ay kailangang sulatan nang kumpleto,wasto at malinis.</p>

2. Pagtatalakayan

- Sabihin:
 - Ang bio-data ay may limang bahagi.
- Pabuksan ang modyul sa pahina 9-13 at itanong:

- Anu-ano ang mga bahaging ito?

- Ipasulat sa pisara ang mga bahagi ng bio-data.
 - A. Impormasyon tungkol sa sarili
 - B. Impormasyon tungkol sa pinag-aralan
 - C. Rekord ng pinasukang trabaho
 - D. Mga taong pagtatanungan tungkol sa pagkatao
 - E. Iba pang impormasyon
- Ipatalakay ito sa pamamagitan ng peer tutoring gamit ang modyul sa pahina 9-13. Hayaang magpaliwanagan at magturuan ang magkapareha.
- Pagkatapos ng pag-aaral ay magkaroon ng isang laro sa pamamagitan ng tagisan ng galing o quiz bee. Ang magkapareha na maraming nasagutan nang tama ang tatanghaling panalo. Bigyan ang mga ito ng drill board o papel na susulatan.

Halimbawa ng mga tanong:

- Ano ang isinusulat kung sakaling wala kang ilalagay na impormasyon? (N/A)
- Ano ang tagalog ng civil status? (Katayuang Sibil)
- Ibigay ang nasyonalidad. (Filipino)
- Ano ang tagalog ng religion? (relihiyon)
- Saang bahagi matatagpuan ang numero ng sertipiko ng tirahan? (Sa Iba pang Impormasyon)
- Suriin ang mga sagot.
- Itanong sa lahat:
 - Anu-ano ang mga patnubay sa wastong pagsulat sa mga porma?
- Ipabasa ang impormasyon sa modyul sa pahina 14. Ipaulit kung kinakailangan.
- Humingi nang kaunting paliwanag sa ipinabasang impormasyon.

3. Paglalahat

- Pasagutan ang Magbalik-aral sa pahina 14.
- Ipakuha ang journal at ipasulat ang mga natutuhan sa aralin.
- Ipatapos ang mga katagang ito:

- * Ang porma ay mahalaga dahil

- * Kailangan kong matutuhan ang porma dahil

- * Nauunawaan ko na, na ang porma ay dapat

- Ipabasa at ipakopya ang Tandaan Natin sa pahina 15.

4. Pagpapahalaga

- Ipabasa ang sitwasyon na ito:

Ikaw ay mag-aaplay ng trabaho sa isang kompanya at pinaghahanda ka ng bio-data. Sa iyong palagay sapat na ba ang iyong kaalaman upang magawa ito? Magbigay ng paliwanag

Kapag hindi mo sinunod ang patnubay sa pagsulat ng porma, ano ang maaaring mangyari sa iyong pag-aaplay? Ipaliwanag.

- Sabihin ang kahalagahan ng kaalaman ukol sa porma.

5. Paglalapat

- Ipamigay ang xerox o aktuwal na bio-data.
- Bago pasagutan, muling ipabasa ang patnubay sa pagsulat ng porma
- Hayaang magsagot ang lahat sa porma.
- Iugnay ang sinagutang porma sa isinasaad sa modyul Alamin Natin sa pahina 9-14.

IV. PAGTATAYA

- (Isulat sa Manila Paper)

A. Panuto: Basahin ang mga pangungusap at ilagay sa katapat nito ang wastong salita na tinutukoy nito. Isulat ito sa salitang Ingles.

1. Impormasyong tumutukoy kung lalaki o babae. _____
2. Impormasyong maaaring ipahayag sa libra o kilo. _____
3. Tumutukoy sa kung saang bansa ka nagmula. _____
4. Tumutukoy sa iyong kakayahan. _____
5. Impormasyong nagpapakita ng iyong lagda na nagpapatunay na ikaw ay nagsasabi ng totoo sa iyong aplikasyon. _____

- Mga wastong sagot:

1. Sex	4. Skills
2. Weight	5. Signature of Applicant
3. Nationality	

B. Isulat kung Tama o Mali ang mga pangungusap.

- _____ 1. Si Pedro ay mag-aaplay kasabay ng kanyang kaibigan. Sila ay maaaring magtularan ng ilalagay na impormasyon. (Mali)
- _____ 2. Wala silang dalang panulat kundi lapis kaya bumili sila ng ballpen. (Tama)
- _____ 3. Wala silang pambura ng ballpen kaya initiman na lamang nila ang maling baybay ng salitang naisulat. (Mali)
- _____ 4. Walang numero ng telepono o cellphone ang dalawa kaya nilagyan ni Pedro ng N/A. (Tama)
- _____ 5. Maaari na nilang maibigay ang bio-data kahit walang sulat sa numero ng sedula. (Mali)

C. Tapusin ang mga sumusunod na pangungusap.

- a) Nalaman ko na _____
- b) Natutunan ko na _____

V. KARAGDAGANG GAWAIN

- Bigyang muli ng bio-data ang bawat mag-aaral.
- Pasagutan ito sa bahay. Ipagawa ito nang tama at malinis upang mailagay sa portfolio.
- Magpadala ng porma ng sedula o lisensiya. Maaari rin na lumang sampol ng balota.
- Pag-usapan ang kahalagahan nito sa paghahanap ng trabaho.

Ang Wastong Pagsusulat sa mga Porma Session Guide Blg. 2

I. MGA LAYUNIN

1. Nasusulatan nang wasto ang iba't ibang porma
2. Nakasusunod sa mga nakasaad na mga panuto sa iba't ibang porma
3. Naibibigay ang kahalagahan at pagkakaiba-iba ng porma
4. Nagagamit ang pangunahing kasanayan sa paglutas ng suliranin at kasanayang sa paghahanapbuhay

II. PAKSA

- A. Aralin2: Ang Pagsulat sa mga Porma, pp.16-25

Pangunahing kasanayan: paglutas sa suliranin, pagpasya at kasanayan sa paghahanapbuhay.

- B. Kagamitan: Mga halimbawa ng bio-data, sedula balota, lisensya, at iba pang
porma, modyul, chart, xerox ng registration form

III. PAMARAAN

A. Panimulang Gawain

1. Balik-Aral

- Ipalabas ang mga bio-data na pinasagutan
- Itanong:
 - ✓ Ilan ang bahagi ng impormasyon ang napapaloob sa bio-data?
 - ✓ Anu-ano ang mga ito?
- Ipabanggit ang ilang sa mga impormasyon.
- Ipawasto ang mga nakitang mali.

2. Pagganyak

(Role Play)

- Pumili ng tatlong mag-aaral upang magpakita ng isang sitwasyon na tulad nito:

May tatlong aplikante na mag-aaplay sa isang malaking tindahan. Dala-dala nila ang kanilang application form o bio-data. Tatanungin ng manedyer ang tatlong aplikante base sa form na ipinasa nila. Isa sa kanila ang di-matatanggap dahil may maling impormasyon na itinala. Ang dalawa sa kanila ay uuwing masaya dahil sila'y pinalad na matanggap.

- Bigyan ng pagkakataon na sila'y makapag-usap.
- Pagkatapos ng pagsasadula, itanong:
 - Ano ang kahigitan ng taong marunong sumagot o magpuno ng mga impormasyon na kailangan sa bio-data?
 - Bakit kailangang matutuhan ang pagsagot sa mga hinihinging impormasyon sa bio-data?

B. Panlinang na Gawain

1. Paglalahad

- Pabuksan ang modyul sa pahina 16, ipabasa ang diyalogo upang malaman ang iba pang porma
- Ipabasa ito sa anim na bata.
- Itanong:
 - Marami bang natutuhan si Pepito sa kanyang naranasan?
 - Kung ikaw si Pepito, kaya mo rin kaya ang ginawa niya?
 - Anu-ano ang iba't ibang porma na ipinakita sa diyalogo?

2. Pagtatalakayan

- Pangkatin sa tatlo ang mag-aaral at ibigay ang paksa na tatalakayin ng bawat pangkat
- Ibigay sa bawat pangkat ang mga sumusunod:

Pangkat 1 - sedula, pahina 18-19
 Pangkat 2 - lisensya, pahina 21-22
 Pangkat 3 - balota, pahina 24

- Magtalaga ng lider sa bawat pangkat para sa pagtatalakayan at pag-uulat.
- Ipagawa ang pag-uusap sa loob ng 15 minuto.
- Gabayan ng IM ang 3 pangkat sa kanilang talakayan.

- Magpa-ulat sa tatlong pangkat gamit ang mga gabay na tanong na sumusunod:
 - Kailan at saan ginagamit ang sedula?Lisensya?At balota?
 - Anong impormasyon ang napapaloob sa mga ito?
 - Paano ito nakatutulong sa inyo?
- Magpakita ng mga totoong porma ng sedula,lisensya,balota, at iba pa..Idikit ito sa isang manila paper.Pasulatan ang chart ng mga impormasyong napapaloob sa bawat porma.
- Sundan ang halimbawa sa ibaba:

Sedula	Lisensya	Balota
ICR number	Dating tirahan	Voter's thumbmark

- Itanong:
 - Paano sila nagkakaiba-iba?
 - Ano ang pagkakapareho nila?

3. Paglalahat

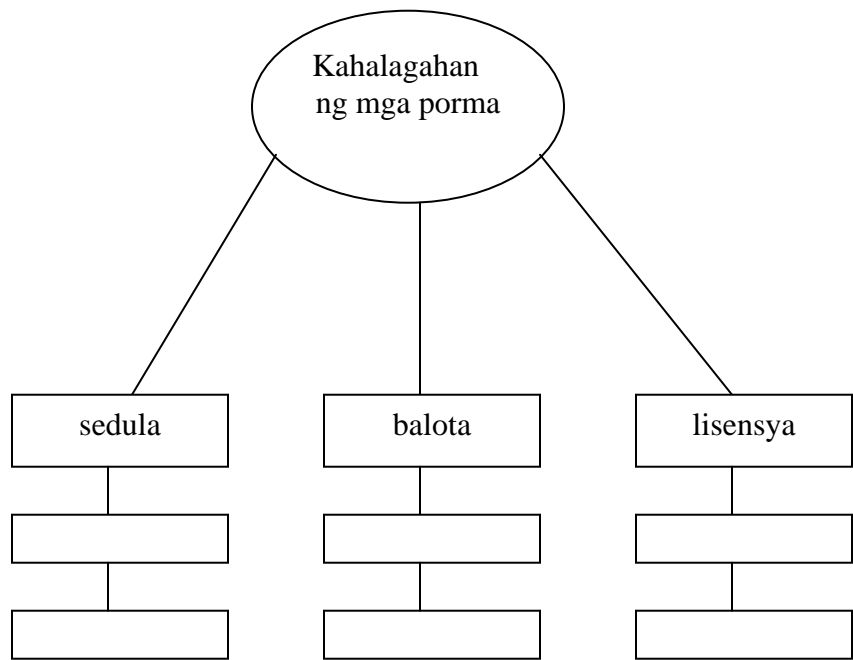
- Sagutin:
 - Anu-anong mga impormasyon ang kinakailangan ng bawat porma:sedula,lisensya at balota?Dapat bang maging tapat sa pagsagot sa mga tanong dito?
 - Ang mga sumusunod bang porma ay mahalaga sa pag-aaplay sa trabaho? Sa pagboto?

- Hayaang magbigay sila ng kanya-kanyang saloobin at sagot.

4. Pagpapahalaga

- Gumawa ng isang web na magpapakita ng kahalagahan ng iba't ibang porma.

- Hikayating sumulat ang mag-aaral sa sa web upang ito'y mabuo.
- Pagkatapos ipagawa,ipabasa.

5. Paglalapat

- Ipabasa ang mga sumusunod na terminolohiya. Piliin sa mga ito ang naaangkop na itala sa bawat kolum.

Mga kondisyon	Kodigo ng pagtatakda	Senators
Uri ng aplikasyon	Residence tax due	Councilors
Additional residence tax	Voter's thumbmark	ICR number

Sedula	Lisensya	Balota

IV. PAGTATAYA

- Pasagutan ang pahina 25. Suriin ang mga ibinigay na sagot sa Batayan ng Pagwawasto.

V. KARAGDAGANG GAWAIN

- Magpadala ng lumang Income Tax Return, kung mayroon ang magulang o ilang kakilala.
- Pag-aralan ang mga datos na nilalaman nito.

Ang Pagsusulat sa mga Porma Session Guide Blg. 3

I. MGA LAYUNIN

1. Nailalarawan ang hitsura ng pormang pangbuwis sa kita
2. Nakasusulat nang wasto sa pormang pangbuwis sa kita
3. Nagagamit ang pangunahing kasanayan sa paglutas ng suliranin at pakikipagtalastasan.

II. PAKSA

- A. Ang Pagsulat sa Pormang Pangbuwis sa Kita, pahina 16-29

Pangunahing Kasanayan sa Pamumuhay: Paglutas sa suliranin, magpasya, at kasanayan sa paghahanapbuhay

- B. Kagamitan: Iba't ibang porma, porma ng I.T.R , activity card, at modyul

III. PAMARAAN

A. Panimulang Gawain

1. Balik-aral

- Ipakita muli ang iba't ibang porma.
- Ipatukoy ang mga pangalan nito.
(bio-data, sedula, lisensya at balota)
- Itanong:

-Kailan ginagamit ang mga pormang ito?

-Bakit ito nagkakaiba-iba?

-Anu-ano ang mga dapat tandaan sa pagsulat ng porma?

2. Pagganyak

(Debate)

- Pangkatin ang klase sa dalawa.
- Hayaang magkaroon ng palitan ng kuro-kuro

ang dalawang pangkat tungkol sa pagbabayad ng buwis. Ang isang pangkat ay sang-ayon samantalang ang isang pangkat ay hindi sang-ayon.

- Ipaskil ang kanilang pag-uusapan.

Dapat bang magbayad ng buwis ang lahat, kahit mababa o maliit lang ang kinikita?
--

- Gawin ang debate sa loob ng 10 minuto.at bigyan ng hatol ayon sa katwirang ibinigay.
- Magbigay ng alituntunin sa pagdedebate.
Halimbawa: Hindi maaari ang sumigaw.
- Hilingin sa mga nakikinig naman ay isusulat ang mga mahahalagang punto na narinig nila sa talakayan. At ang may pinakamaraming punto ay siyang panalo.

B. Panlinang na Gawain

1. Paglalahad

- Itanong:
 - Sino sa inyo ang nakapagdala ng mga porma ng Income Tax Return?
- Ipalabas ito at ipasuri.
- Pabuksan ang modyul sa pahina 27-29.
- Itanong:
 - Magkatulad ba ang dala ninyong porma sa forma na nasa modyul?
- Ipasuri at hikayatin sila na magbigay ng obserbasyon at itanong:
 - Ano ang I.T.R?
- Ipasulat ito sa pisara.

Ang Income Tax Return ay katunayan ng iyong pagbabayad ng taunang buwis sa iyong kita.
--

- Pabuksan muli ang modyul sa pahina 27-29. Ipasuri ang I.T.R ni Nena at itanong:
 - Ano ang maling isinulat ni Nena sa kanyang I.T.R.?

- Sa inyong palagay tatanggapin kaya ng BIR Officer ang I.T.R ni Nena? Bakit?

- Hayaang magbigay sila ng katuwiran sa kanilang mga ibinigay na sagot.

2. Pagtatalakayan (Symposium)

- Mag-imbata ng isang resource speaker na taga BIR.
- Kung wala namang maiimbitahan gawin ang “peer Tutoring”. Pakunin ang bawat mag-aaral ng kapareha at bigyan ng “activity card” na nakasulat ang mga tanong na dapat mapag-usapan, tulad ng nasa kahon.

Activity Card

Mga Tanong:

1. Ilan ang bahagi ng I.T.R.
2. Sino ang inilalagay sa dependent children
3. Paano kinukwenta ang mga sumusunod:
 - Gross taxable compensation income
 - Gross taxable income
4. Dapat ka bang magbayad ng Aggregate tax due kahit walang asawa.
5. Bakit mahalagang magbayad tayo sa tamang oras?

- Sumangguni sa modyul sa pahina 30-35.
- Batay sa narinig mula sa resource speaker o sa pinag-usapan ng inyong kamag-aaral, magpa-ulat at pasagutan ang mga tanong na nasa activity card bilang pagtatalakayan.

3. Paglalahat

- Sabihin at itanong:
 - Sa kabuuan ng pag-aaral ng pormang I.T.R., ano ang limang bahagi nito na dapat nating tandaan?
 - Ano ang mga kahulugan nito?

- Hayaang magbigay ng paliwanag ang mga mag-aaral.
- Ipabasa ang Tandaan Natin sa modyul sa pahina 39.
- Ipasaulo ang mga nilalaman nito at ipakopya sa kuwaderno

4. Pagpapahalaga

(Circle Response)

- Ibigay ang paksa na pag-uusapan. Isulat ito sa kartolina.
 - Anong katangian ang dapat taglayin kapag magsusulat sa porma ng I.T.R,?
 - May maidudulot bang mabuti sa ating bansa ang pagbabayad ng buwis? Ano? Ipaliwanag.
- Buuin ang mga napag-usapan at ilagay ang buod sa isang kahon tulad nito.

5. Paglalapat

- Bigyan ng Xerox o totoong porma ng Income Tax Return ang bawat isa at pasagutan. Ibigay ang sitwasyon upang magamit sa pagkukwenta.

Ikaw ay isang utility worker at ang suweldo mo ay P7,500.00. nagtitinda ka ng balot at penoy sa gabi at kumikita ka ng P 500.00 sa isang buwan. Walang asawa kaya't wala pang utang sa anumang ahensya.

- Suriin at pag-usapan ang mga ginawa nila sa Income Tax Return. Ipawasto ang mali at bigyang halaga ang mga talakayang ginawa.

IV. PAGTATAYA

- Pasagutan ang porma sa pahina 40.
- Ipatala ang mga porma na natutunan simula sa unang aralin. Sulatan ng ilang paliwanag ang mga ito:
 - Bio-data
 - Sedula
 - Balota
 - Income Tax Return
 - Registration form
- Ipabuo ang mga pangungusap na ito.

Natutuhan ko na _____
Mahalaga ang mga kaalamang ito sapagkat _____

V. KARAGDAGANG GAWAIN

- Ipakuwenta ang mga sumusunod:
 1. Ikaw ay isang empleyado na sumasahod ng dalawang beses sa isang buwan. Tuwing ika-15 ng buwan ay tumatanggap ka ng P3,500.00 at tuwing ika-30 ng buwan tumatanggap ka ng P3,000.00. Ano ang iyong taxable compensation income?
 2. Si Lita ay isang napakasipag na empleyado. Mula 8:00 ng umaga hanggang 5:00 ng hapon siya ay nagtrabaho sa isang beauty parlor at kumikita ng P5,000.00 isang buwan. Tuwing gabi namamasukan siya bilang tindera sa isang restaurant at kumikita siya rito ng P2,000.00. Kung kukuwentahin natin ang gross taxable compensation at gross taxable income, ano ang resulta nito?
- Pag-usapan ang nilabasan ng kuwenta nila. Ipaliwanag kung tama o hindi ang kanilang kuwenta.